

RESPUBLIKINIS
PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ
CENTRAS

**RESPUBLIKINIO PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ CENTRO
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PRIKLAUSOMYBĖS SUNKUMO INDEKSO VERTINIMO
REZULTATŲ SKAIČIAVIMO METODIKOS PATVIRTINIMO**

2025 m. spalio 22 d. Nr. 1.3-115 (1.2)
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. gegužės 3 d. įsakymo Nr. 204 „Dėl Priklausomybės ligų gydymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nauja redakcija Nr. 2025-02-24, V-144) 13.2 punktu bei atsižvelgdama į Psichikos sveikatos centrų specialistų pateiktas užklausas:

T v i r t i n u Priklausomybės sunkumo indekso vertinimo rezultatų skaičiavimo metodiką su priedais (pridedama).

Direktorė

Aušra Širvinskienė

RESPUBLIKINIS PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ CENTRAS

PRIKLAUSOMYBĖS SUNKUMO INDEKSO VERTINIMO REZULTATŲ SKAIČIAVIMO METODIKA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. gegužės 3 d. įsakymo Nr. 204 „Dėl Priklausomybės ligų gydymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nauja redakcija Nr. 2025-02-24, V-144) 13.2 punktas numato, kad „gydytojas psichiatras ar gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras, nustatydamas diagnozę, visada atsižvelgia į socialinio darbuotojo atliktą asmens Priklausomybės sunkumo indekso (toliau – PSI) (<https://www.rplc.lt/wp-content/uploads/2018/08/Priklausomybes-indekso-klausimynas-2011-01-11.pdf>) vertinimą (suaugusiems asmenims dėl tabako vartojimo – pagal poreikį), taip pat, jei reikia, – psichologo tyrimo išvadas. **Atsižvelgiant į PSI vertinimo rezultatus, kai atitinkamoje PSI srityje balų skaičius yra didesnis arba lygus 5, medicinos dokumentuose ir Asmens ambulatorinio gydymo apskaitos kortelėje (forma Nr. 025/a-LK) pažymimi TLK-10-AM kodai:**

1. darbo ir (ar) pragyvenimo šaltinio srityje – Z56 grupės kodas;
2. teisinės būklės srityje – Z65 grupės kodas;
3. šeiminės situacijos ir (ar) socialinės būklės srityje – Z63 kodas.

Respublikinis priklausomybės ligų centras, atsižvelgdamas į psichikos sveikatos centrų užklausas ir vadovaudamasis PSI sudėtinių balų aprašymo ir sudarymo metodika (ang. *ASI Composite Score Manual*)¹ parengė PSI vertinimo rezultatų skaičiuoklę.

Ši priemonė skirta padėti suskaičiuoti priklausomybės sunkumo indekso 1) darbo ir (ar) pragyvenimo šaltinio srities reikšmę; 2) teisinės būklės srities reikšmę; 3) šeiminės situacijos ir (ar) socialinės būklės srities reikšmę.

Sudarymas

Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis PSI sudėtinių balų aprašymo ir sudarymo metodika **ne kiekvienas** PSI klausimyno punktas (UNODC 3 versija) yra naudojamas apskaičiuojant visų 3 sričių reikšmes. Tai reiškia, kad norint apskaičiuoti rezultatus, naudojami ir vertinami tik tam tikri klausimyne esantys klausimai.

1) Darbo ir (ar) pragyvenimo šaltinio srities reikšmės sudarymas.

¹ McLellan, A. T., Luborsky, L., Cacciola, J., & Griffith, J. (1986). *Description and construction of ASI composite scores*. Treatment Research Institute, University of Pennsylvania/Veterans Administration Center for Studies of Addiction.

Rezultato apskaičiavimui naudojami klausimai:

E4a. Ar Jūsų darbinės galimybės apribotos dėl transporto problemų?

E11. Kiek dienų per praėjusias 30 Jūs dirbote už darbo užmokestį?

E12. Darbo užmokestis, E13. Bedarbio pašalpa, E14. Socialinės išmokos, E15. Pensijos, pašalpos, socialinis draudimas bei E16. Sutuoktinis, šeima ar draugai.

Skaičiavimo formulė:

$$(E4a/3 + 1.000/3*2 - (E11/90 + \ln E12-16/27)) * 10$$

2) Teisinės būklės srities reikšmės sudarymas.

Rezultato apskaičiavimui naudojami klausimai:

L24. Ar šiuo metu laukiate kaltinimo, teismo ar nuosprendžio vykdymo?

L27. Kiek dienų per praėjusių 30 dienų laikotarpį Jūs užsiėmėte neteisėta veikla pasipelnymo tikslais?

L28. Kiek, Jūsų manymu, esamos teisinės problemos rimtos?

L29. Įvertinkite kiek svarbu šiai dienai Jums būtų gauti teisinę konsultaciją ar pagalbą dėl minėtų problemų?

E17. Neteisėtos pajamos?

Skaičiavimo formulė:

$$(L24/5 + L27/150 + L28/20 + L29/20 + \ln E17/46) * 10$$

3) šeiminės situacijos ir (ar) socialinės būklės srities reikšmės sudarymas.

Rezultato apskaičiavimui naudojami klausimai:

F3. Ar Jus tenkina esama situacija?

Kiek dienų per praėjusias 30 dienų rimtai konfliktavote su: F30. Su savo šeimos nariais?

Kiek per paskutines 30 dienų Jus vargino/jaudino: F32. Problemos šeimoje?

Įvertinkite, kiek Jums šiai dienai svarbu gauti konsultaciją ar pagalbą dėl: F34. Problemų šeimoje.

Ar buvo svarbių Jūsų gyvenimui laikotarpių per paskutines 30 dienų, kurių metu patyrėte rimtų problemų bendraudami su: F18. Motina, F19. Tėvu, F20. Broliu/seserimi, F21. Partneriu/sutuoktiniu, F22. Vaikais, F23. Kitu Jums svarbiu šeimos nariu, F24. Artimais draugais, F25. Kaimynais, F26. Bendradarbiais.

Skaičiavimo formulė:

$$(F3/10 + F30/150 + F32/20 + F34/20 + \text{ratio}(F18-26)/5) * 10$$

Respublikinis priklausomybės ligų centras, siekdamas, kad rezultatai būtų skaičiuojami greičiau ir lengviau, parengė skaičiuoklę, kuri yra pateikta Excel formatu.

PRIDEDAMA. PSI vertinimo rezultatų skaičiuoklė.

Klausimai	Pažymėtas atsakymas	Reikšmė
E4a. Ar Jūsų darbinės galimybės apribotos dėl transporto problemų? (0 - Ne; 1 - Taip)		0.00
E11. Kiek dienų per praėjusias 30 Jūs dirbote už darbo užmokestį?		0.00
E12-16. Užmokestis		0.00
PSI:		6.67

Jeigu atsakymo lape pacientas nieko į langelį neįrašė, tai į šią lentelę nieko nerašykite!

Užmokesčio skaičiuoklė

E12. Darbo užmokestis	
E13. Bedarbio pašalpa	
E14. Socialinės išmokos	
E15. Pensijos, pašalpos, socialinis draudimas	
E16. Sutuoktinis, šeima ar draugai	
E12-16. Užmokestis (gautą reikšmę perrašykite į indekso langelį)	0

Klausimai	Pažymėtas atsakymas	Reikšmė
L24. Ar šiuo metu laukiate kaltinimo, teismo ar nuosprendžio vykdymo? (0 - Ne; 1 - TAIP)		0.00
L27. Kiek dienų per praėjusių 30 dienų laikotarpį Jūs užsiėmėte neteisėta veikla pasipelnymo tikslais?		0.00
L28. Kiek, Jūsų manymu, esamos teisinės problemos rimtos? (0 - <i>Visiškai nerimtos</i> ; 4 - <i>Labai rimtos</i>)		0.00
L29. Įvertinkite kiek svarbu šiai dienai Jums būtų gauti teisinę konsultaciją ar pagalbą dėl minėtų problemų? (0 - <i>Visiškai nesvarbu</i> ; 4 - <i>Labai svarbu</i>)		0.00
E17. Neteisėtos pajamos?		0.00
PSI:		0.00

Jeigu atsakymo lape pacientas nieko į langelį neįrašė, tai į šią lentelę nieko nerašykite!

Klausimai	Pažymėtas atsakymas	Reikšmė
F3. Ar Jus tenkina esama situacija? (0 - Ne; 1 - Vidutiniškai; 2 - Taip)		0.00
<i>Kiek dienų per praėjusias 30 dienų rimtai konfliktavote su: F30 . Su savo šeimos nariais?</i>		0.00
Kiek per paskutines 30 dienų Jus vargino/jaudino: F32. Problemos šeimoje? (0 - Visiškai nevargino; 4 - Labai vargino)		0.00
Įvertinkite, kiek Jums šiai dienai svarbu gauti konsultaciją ar pagalbą dėl: F34. Problemų šeimoje. (0 - Visiškai nevargino; 4 - Labai vargino)		0.00
Ar buvo svarbių Jūsų gyvenimui laikotarpių, kurių metu patyrėte rimtų problemų bendraudami su: Santykis F18-F26		0.00
PSI:		0.00

Jei atsakymo lape pacientas nieko į langelį neįrašė, tai į šią lentelę nieko nerašykite!

Santykio skaičiuoklė (0 - Problemų nebuvo patirta bendraujant; 1 - Buvo patirtos problemos bendraujant)	
F18. Motina	
F19. Tėvu	
F20. Broliu / seserimi	
F21. Partneriu / Sutuoktiniu	
F22. Vaikais	
F23. Kitu Jums svarbiu šeimos nariu (patikslinkite)	
F24. Artimais draugais	
F25. Kaimynais	
F26. Bendradarbiais	
Santykis F18-F26 (gautą reikšmę perrašykite į indekso langelį)	0.00

Žymėti tik tas reikšmės, kurios YRA "Per paskutines 30 dienų" stulpelyje!